

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentului:		Pretiuu insertiunilor:		Correspondintiele sè se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl. — cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ 1/2 anu . . .	2 „ 50 „			
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 „ — „			
„ „ „ „ 1/2 „ . . .	3 „ 50 „			

Biseric'a si nationalitatea.

Biseric'a si nationalitatea sunt doue notiuni coordonate. In intielesulu mai largu alu cuventului biseric'a numim ori care societate religiósá, ér in intielesulu mai angustu „biseric'a este societatea celoru ce credu in Domnulu nostru Iisusu Christosu, care societate este fundata de densulu si membrii ei sunt uniti in societate prin cuventulu lui Ddieu, prin taine séu mistere si ierarchi'a bisericésca, si se afla sub guvernarea santului spiritu, spre mantuirea credintiosiloru“.

Biseric'a luata in intielesulu d'antaiu are caractere deosebite precum se deosebescu si ómenii ce o compunu. Astfeliu distingemu noi o societate religiósá, persiana, greca ori romana; ér in casulu alu doilea ea e de unu caracteru nevariabilu.

Grecii si Romanii antichi creandu-si ei insisi institutiunile loru religióse, religi'a ori bisericile loru pagane le-au formatu dupre spiritulu si individualitatea loru; de aceea cu dreptu cuventu le-au numitu religiú ori biseric'i nationale. La ei biseric'a si nationalitatea erau una si strinsu legate, încátu cu decderea religiei cade si chiar statulu romanu.

Cu totulu de alta natura este biseric'a crestina. Ea nu e legata nici de unu poporu, nici de o natiune. „Mergeti in tóta lumea, a disu mantuitorulu Christosu apostoliloru sei, si vestiti evangeli'a la tóta zidirea“. ¹⁾ Ér apostolulu Pavelu dice: „Prin unu spiritu noi toti ne-am botezatu intr'unu corpu, ori Iudei, ori Elini, ori servi, ori liberi etc.“. ²⁾ Astfeliu, nici unu poporu, nici o natiune nu e in dreptu a face din biseric'a crestina o proprietate nationala; ea e pentru toti crestinii. Caracterulu localu, ori nationalu nu se potrivește cu catolicitatea bisericiei, si daca óre care biseric'a se numescu nationala, ea póte fi nationala in intielesu impropriu, si numai in

reportulu administrativu, încátu adeca, ea acórdá tuturoru nationalitatiloru dreptulu de a-si face servitiulu divinuu in limb'a nationala. In acestu momentu se cuprinde caracterulu nationalu a bisericiei. Numai predicatu in limb'a fiacarui poporu, crestinismulu s'a potutu respandi la tóte poporele de pe faci'a pamentului. De aceea au avutu mare cauza biseric'a, ca in guvernamentulu seu se introducea limb'a nationala a osebitoru popóre, si se institue hierarchii nationale pentru densele, dispunendu ca episcopii se fie de un'a si aceeași nationalitate cu Metropolitulu loru si Metropolitulu de aceeași nationalitate cu poporulu ce guvernéza.

Cu tóte acestea nu trebuie se confundamu conceptulu de biseric'a cu celu de nationalitate, si vice versa. Noi, poporulu, facemu pe biseric'a nationala, si nu biseric'a pe nationalitate! Unu adeveru necontestabilu e acest'a, pe care totu omulu cu judecata trebuie se-lu recunósca. Nationalitatea servește in sa la multi numai de paliu pentru a tiese unu sincretismu condamnabilu.

Apoi in deobsce se scie, cà ómenii, cari nu-su nici caldi nici reci, sunt cei mai periculosi pentru societate, asia sta lucrulu si cu religi'a. Crestinii cari in cele religióse urma principiulu „ubi bene ibi patria,“ ce e totu una cu teori'a sincretismului, sunt cei mai periculosi pentru biseric'a. Crestinulu trebuie se adereze si se-si inbéscá biseric'a sa in prim'a ordine din unu principiu mai naltu, din unu principiu divinuu, ér respectele si consideratiunile individuale se le puna in ordinea secunda, séu se le subordineze principiiloru mai inalte. Unu compromisú incheiatu pe cont'a adeverului, nu covine nici cu principiulu de morala crestina nici cu ratiunea, si ce nu e moralu si rationalu nu póte avé nici durata lunga.

Biseric'a nu prejudeca natiunalitatii, íntielegu biseric'a intemeiata de Christosu, aceea biseric'a, care si pana astadi a conservatu caracterulu seu genuinu. Asiadara sunt fórté nedrepti in judecatile loru, si ratacescu amaru, acei crestini ortodoxi, cari din renegarea bisericiei loru credu a trage folóse nationale,

¹⁾ Marcu XVI. 15.

²⁾ I. Cor. XII. 13.

precum și totii cari în aretarea erorilor în care a cădutu ore care biserica patriculara, vedu o insulta pentru natiune. Căci, dacă biserica corespunde la toate necesitățile creștinilor, atât în respectul religios cât și național, ore nu avem dreptate a susține și aperi o astfel de biserica, contra torentului amenințatoriu? Cu siovaial'a nu putem merge de parte. Trebuie să fim sinceri, să arătăm smintele unului altuia, dacă ne iubim, și vrem îndreptarea noastră!

V. m.

Metodul cel mai practic de a instrui copiii începători.

(Tabliti'a metodică, de P. I. Ionescu).

Instrucțiunea publică preocupă astăzi cu dreptul cuvenit toate statele culte și civilizate din lume, cu atât mai vertos trebuie să ne preocupe, pe noi românii, cari am rămas departe în urmă popoarelor culte. În adevăr, regenerarea și viitoriul poporului român este pendinte dela instrucțiunea lui. Ori cât ne vom mandri cu naționalitatea, originea noastră strălucită, nemicu nu ne ajută dacă nu vom ilustra originea noastră cu fapte în viața practică. Eminentele calități spirituale a poporului român se privesc ca talanturi îngropate, până ce ele stau ascunse și necultivate.

Asia e! Numai îmbrăcșiarea și promovarea învățământului facu pe popoare mari și tari. Românii din nenorocire au ajuns tardiv la cunoșterea acestui adevăr, și realizarea lui împina dificultăți mari, cari însociescu de regula toate reformele vieții sociale. Cu deosebire învățământului are să sufere mult în respectul acestuia. Lipsă de scrieri pedagogice și didactice la noi în genere, e foarte simțită. Era fora de carti didactice bune, învățământul nu poate înainta cu rezultate indestulătoare. De aceea, în țările mai culte unu siru lungu de barbati, și-au consacrat viața lor studiului și meditațiilor continue pentru a da o nouă direcțiune învățământului public. Rezultatele ustenei lor trebuie să ne fie îndemnulu cel mai puternic, de a parasii și noi starea cea învechită și a urmări direcțiunea cea nouă. Greutatea este că noi avem prea puțini oameni de școală, cari se ocupă serios de introducerea nouelor metode didactice în învățământul național, dar cu atât mai mare este meritul lor și recunoștința ce li datorim.

Între acești puțini cuprinde locu însemnat parintele Iónu Ionescu institutor la școlă primară a Dómniei Balasiei în București. După practica de nouă ani de predare a metodei intuitive în școlă Domnei Balasia, parintele Ionescu a publicat acestu metodă spre a înlesni propunerea învățământului. Metodul constă în o simplă tablitiă cu explicații osebite pentru învățatori. Tabliti'a și explicațiile ce-o însociescu, după examinarea făcută de o comisiune specială și recomandățiunea consiliului permanent alu instrucțiunii, s'au aprobat din partea ministeriului de culte și instrucțiune ca cartă didactică în clasă I și II din scoale primare.

Pentru a da o idee mai de aproape despre utilitatea și avantajul metodei publicate de par. Ionescu, lasăm ca să urmeze aci propriile sale cuvinte.

„Progresul făcut în alte țări în instrucțiune și aflarea căilor celor mai lesnicioase pentru instrucțiunea copiilor, trebuie să atragă atențiunea noastră. Viața omului scurtându-se din ce în ce mai mult, se cuvine să facem a se obține cunoștințele necesare într-unu timp proporțional cu durată sa, și în vederea serviciilor ce fie care este dator să aduce societății.

Cine nu știe câți copii și petrecu cea mai mare parte a vieții în școli fără a ști ce au învățat, fără a cunoște ceea ce știu, când învățatorul nu întreabă nici unu

metodă în predarea lecțiilor și se ține numai de rutină?!

Nu numai atât, dară încă și inteligența li se tempește așa încât să pară a fi mai ignoranți de cât cei ce n'au trecut prin școală. De se va mai adăoga pe lungă acestea că copii reu instruiți sunt mai puțin capabili de a judeca bine despre lucruri de cât cei ce au rămas în simplitatea naturii, poate cineva să se facă o idee și mai exactă de tristele rezultate ale unui învățământ rutinal.

Avându-se acestea în vedere, ori-cine este dator să se adopere spre a afla calea cea mai lesnicioasă, prin care se poate dezvoltă facultățile intelectuale ale copiilor, a le inspira gustul de învățare a întreabă mai puțin timp pentru ajungerea acestui scop și a realiza totu de odată economiile puținicioase pentru copii începători, scăpându-i de o multime de carti ce sunt obligați a purta cu sine (care foarte desu se rupu, necesitându astu-felu cheltuieli numeroase mai alesu copiilor săteni). Până acum alta cale mai facilă, mai bună în predarea lecțiilor nu cunoșteam afara metodei intuitive. De aceea ne am servit de densulă pre cât ne a fostu cu puțință și în vederea motivelor espuse mai sus, am format o tablitiă metodică, care credem că va corespunde adevăratelor necesități ale copilului.

Tabliti'a metodică conține toate elementele necesare școlărilor începători, așa în cât se poate înțelege cu înlesnire, și se desemnează chiar pe această tablitiă toate liniile din care se formează literile, cifrele și toate figurile geometrice.

Pe lângă acestea, tabliti'a metodică servește școlărilor spre a scrie și a face diferite exerciții. Ea ține locu de calligrafie, avându literile mari și mici desemnate pe densă, ține, locu de aritmetică așa cum trebuie a se face în clasă I-ia primară, calculu memorialu; de geografie și de chartă, de sistemul metricu, de gramatică; în fine ea ține locu de modelu pentru desene, de compas și linie, servindu-i punctele înrustate spre a forma cu înlesnire ori ce figură. În scurtu, putem dice că școlăru din clasă I-ia primară n'are trebuință de cât de această tablitiă metodică și de o cartă de lectură.

Totu de odată avendu în vedere figurile reprezentate pe densă, poate servi și ca tablă de înțelegere conformu noii programe. Depinde numai dela voința și activitatea D-lor institutori de a scuti pe școlari de modul cel împovarător și rutinar prin care se fortiează fragețea memoria a copiilor d'au învățat regulile pe din afara fără să le înțeleagă.

Cele aretate până aci ni se pară de ajuns spre a recomanda această tablitiă metodică, pentru că ori-cine poate vedea utilitatea ei; experiența va proba și mai multu adevărul ce susținem. Copilul neputendu s'o apretie de început, va privi-o ca unu obiectu de curiositate, care inspire și ore-care plăcere, trebuie a se transformă de învățator într-unu interesu realu făcendu pe copil să se caute singuru său se întrebe pe alții ce însemnează cutare său cutare semn.

Nu credem că se va găsi cineva care să neghe importanța acestei metode, din contra, suntem siguri că ori-cine va vedea-o, va ști chiar și modul cum trebuie a procedea la întreabarea ei. Cu toate acestea, spre a înlătura ori-ce dificultate, me simt dator să dau ore-care explicații despre modul cum trebuie a procedea, sau mai bine despre metoda întreabării la formarea acestei tabliti.

Me simt dator, mai repetu, a da ore care explicații, cari să împiedice calea și să arate cum fie-care lecțiune notată pe această tablitiă se bazează pe cea precedentă, cum nescunoscutul se bazează pe cunoscutu; în fine cum toate lecțiile sunt înlantuite și toate compun unu totu.“

Tabliti'a e impartita in siese-spre-diece lectiuni. Prim'a lectiune tractéza despre linii séu partile din care se potu formá tóte semnele sunetelor simple ale vorbirei, adéca: literile, cifrele si figurile geometrice. A dou'a lectiune tractéza despre formarea literilor din liniile din lectiunea prima. A trei'a lectiune cuprinde notiuni despre litere si impartirea lor in vocale si consonante. Dela lectiunea a treia incependu invetiatoriulu va dá eleviloru abecedariulu ca se incépa a cunósce si literile de tipariu. In lectiunea a patra va incepe se arate eleviloru cum se combine consonantele cu vocalele si vice-versa, ca se formeze silabe; cum se combine silabe ca se formeze vorbe, si in fine vorbe cu vorbe ca se formeze propositiuni etc. La lectiunea a cincea invetiatoriulu va deprinde pre elevi se intieléga diftongii, si va aratá semnele punctuatiei, unde se inaltie si se cobóre tonulu. In lectiunea siese invetiatoriulu va propune eleviloru numerii, si dupa aceea in lectiunile 7, 8, 9, si 10 cele patru operatiuni: adunarea subtragerea, impartirea si multiplicatiunea. Desemnarea literiloru mari se propune in a 11 lectiune, ér in a 12 lectiune elevii se vor deprinde a desemná figuri geometrice regulate. Lectiunea a 13 si 14 tractéza despre mesurile metrice, in a 15 lectiune elevii voru desemná literile de tipariu, ér in lectiunea 16 elevii se vor deprinde a desemná cart'a patriei etc.

Acést'a e ordinea in care invetiatorii au se procéda la instruirea copiiloru inceptoru, dupa tabliti'a metodica a d-lui Ionescu. — Noi felicitámú pre parintele Ionescu pentru reusit'a sa, si ne exprimémú dorinti'a, ca in interesulu invetiamentulu, se vedemu si pre invetiatorii nostri din dieces'a Aradului introducendu in scolele elementare tabliti'a metodica a d-lui Ionescu. Pretiulu se vede in rubric'a bibliografia.

Spiritulu de asociare la romani.

(Continuare).

N'a pututu fi pentru poporul romanu din Ungari'a si Transilvania o ideia mai fericitá si mai sublima, decâtu ideii de a se repune biseric'a acestui poporu pre bazele ei canonice si solide, si a se formá din membri ei imprasciati in diferite tabere unu singuru corpu, unu singuru organismu prin carele se se póta desvoltá in poporul, ce traia mai nainte dismembratu spiritulu de asociare. Acést'a ideia marétia realizata prin multa munca si sudóre, din partea barbatiloru, caror'a poporul le incredintiasa ingrigirea destinelor sale in frunte cu fericitulu si nemuritoriulu metropolitu Andreiu, astadi o vedemu realizata.

Marele archipastoriu espunendu luptele sale cele multe, pana candu a pututu obtiené rezultatele dorite, cari le presentá congresului nationalu din anulu 1868, dupa ce rostesse cuvintele „Ti-a venitú Tie, noule Ierusalime! érasí lumin'a, si marirea Domnului preste tine a resaritu“, dechiara in faci'a congresului urmatórele: „De astadi incolo depunu si responsabilitatea pentru ulteriór'a sórte a bisericiei in manile acestui congresu si celoru viitóric, si me mangaiu, cáci cutezu se dicu: cá nu indesiertu am alergatu, nici in desiertu m'am ostenitu“. (v. cuv. de desch. alu congr. din 1868.)

Cuvinte sublime, cuvinte de mare pondú. Biseric'a intra in momentulu acest'a in o stare, in o viétia noua. Misíunea ei de aci inainte nu este incredintiata numai unei clase, ci sórtea si viitoriulu bisericiei este depusu in consonantia cu asiediamintele-i positive de aci incolo in manile intregului poporu. Legea fundamentala, prin carea se inauguréza viétia cea noua bisericésca chiama pre toti individii a se asociá sub unu drapelu, ea aduna pre toti acei'a, pre cari mani straine ii-imprasciasera in diferite tabere a-se grupá sub arpile mamei bisericii, arondate in o provincia metropolitana, ca aici cu fratii si coreligionarii lor se lucre ca puteri unite, se lucre condusi de unu spiritulu, de spiritulu dragostei crestine la fericitarea vremelnica si vecinica a lor.

Unu poporu pasiesce numai atunci cu pasi siguri in desvoltarea sa, candu considera in fiecare momentu individualitatea sa, si tiene contu de traditiunile sale proprie. Poporul romanu scie dela mosi dela stremosi, cá singurulu scutu si locu de adepostire, ce-lu avea in timpuri grele, candu tier'a era calcata de invasiuni streine, era biseric'a. Ér streinii, cari se incercara a dá loviturile de mórte poporului nostru, acést'a institutiune o amenintiau cu deosebire. Ei sciaú, cá pana candu biseric'a existe, si pana candu posede acea putere de atractiune, pana atunci nu este possibila nimicirea poporului, pe care lu-adapostesce. De aci a urmatu introducerea catichismului calvinescu, de aci introducerea limbei serbesci si grecesci in biseric'a etc.

Astadi s'au schimbatu impregiurárele bisericiei, nu s'a schimbatu inse misiunea ei, ba se pare, cá chiar astadi este mai mare necesitate ca ori candu de a desvoltá o activitate cátu mai energica, daca voimu, ca se punemu stavila obstacielor ce le intempinámu in viétia nóstra. Modificárele facute sunt astfelii intocmite, ca biseric'a se dispuna intru realizarea scopuriloru ei de mai multe puteri, pentru cá astadi sarcin'a nu este depusa numai pre umerii preotimei; ci ea este impartita in proportiune drépta pe umerii tuturor membriloru, ce o compunú. La redobandirea acestei situatiuni canonice, s'a lucratu cu atat'a energia de siguru numai din motivulu, cá se prevedé, cá biseric'a va fi chiamata inca multu timpu a ne sustiené individualitatea, si a pune basa viitoriului nostru. Acést'a prevedere a fost de buna seama indemnulu acél'a puternicu, in urm'a carui'a ni s'a creatu situatiunea actuala, carea ne imparte fie carui'a din noi o rola anumita, si ne norméza positiunea si cerculu de activitate propriu fiecarui'a din noi. Biseric'a astadi ni se presentéza ca unu singuru corpu, ca unu organismu. Corpulu compusu din mai multe organe ne spune apostolulu Pavelu, numai atunci prosperéza, candu diferitele organe luera in armonia unele cu altele, cu scopu ca tóte la olalta se faca intregulu se prospereze. De unde dara urméza neconditionatu, cá biseric'a numai astfelii si-póte indepliní misiunea sublima, ce-i este incredintiata de fundatoriulu ei, daca elementele, din cari este compusa voru fi conduse de unu spiritulu puternicu de asociare. Unu organismu numai atunci póte se prospereze, candu organele din care este compusu nu sunt conduse in timpulu candu luera in organismulu, din carele facu parte, de interese separate; ci au in vedere, si urmarescu numai binele si prosperarea intregului,

Desi suntem convinsi, cá biseric'a este terenulu traditionalu, in carele suntem chiamati se lucrámú la desvoltarea poporului nostru: totusi se pare, cá nu ne putemú nici decâtu aclimatisá si aflá in situatiunea cea noua. Cu totii recunóschemú, cá biseric'a este astadi in conditiuni mai favorabili, si póte contribuí mai multu ca odinóra la desvoltarea nóstra; dar faptulu este, cá fructele ce de revarsa astadi acést'a institutiune nu corespundu nici pre departe asteptariloru si necesitatiloru celoru multe ale nóstre. Purcediendu de aci, ne scapamu de multe ori, de combatemu chiar institutiunea fara se cugetamu, cá nu ea ca atare pórtá vin'a; ci noi, cari nu voimu se usámú de binefacerile, ce ni le presentéza, si nu voimu se desvoltamu spiritulu de asociare necesaru, daca voimu se devina pentru noi, aceea ce trebue se fie, foculariulu fericitiei nóstre vremelnice si vecinice. Daca astadi nu amú audí atâtú de desu despre certe si nentielegeri intre preoti si poporu, intre poporu si invetiatori, intre invetiatori si preoti etc; ba daca nu s'ar iví unele ne'ntielegeri si intre elemente mai superióre, compuse din barbatii cei mai de frunte ai nostri atunci nu s'ar perde une ori fara folosu timpulu celu scumpu nu aru suferí atât'a cauzele nóstre, precum suferu ele astadi pe cont'a si in detrimentulu celoru, cari contribuescu denariulu lor pentru sustienerea bisericiei.

Noi lucrámú asia dicendu de regula pentru noi, pentru avantajele nóstre individuali, ér pentru biseric'a, carea

la noi însemnéza pentru poporu, respective pentru întregulu, din carele facemu parte suntem chemati a lucrá numai din candu in candu. Se nu fimu óre noi in stare a ne emancipá in astfeliu de momente de afacerile nóstre personali, si se ne oferimu servitiile nóstre cu trupu cu sufletu causeru comunu, candu suntem convinsi, cá dela prosperarea lor, depinde si prosperarea nóstra individuala?

Si-va dice dóra cineva, ce-mi este mie de mersulu causeru comune, daca mi-mergu lucrurile mele bine. Asia se pare multor'a, dar acésta nepesare se resbuna multu mai iute, decâtu se ne lase timpu, ca se o putem crede, pentru cá stim'a si positiunea nóstra individuala, depindu in faci'a lumii dela starea societátii, din carea facemu parte. Daca santemu d. e. membri ai unui poporu seracu si desconsideratu, se fimu ca individi, cátu de avuti materialminte si spiritalminte, lumea totu nu va dá multu pre noi, pana candu va scí, cá suntem membri ai unui poporu, ce nu s'a sciutu inaltia ca poporu la starea si nivoulu, ce i compete dupa calitátile si forciile, de cari dispune.

Adesea ne prinde mirarea, candu vedemu, cá noi in faci'a lumii nu cumpenimu atât'a, catu ar trebui se cumpanimu dupa numerulu nostru, ba am ajunsu timpulu, de se pare, cá de noi de multe ori acolo, unde se tractéza cause, ce ne privescu fórte aprópe si pe noi, mai cá nu se mai tiene contu de locu, in timpu ce lucrulu naturalu ar fi, ca votulu nostru in tóte partile se pondereze multu, dupa servitiile prestate in timpuri, candu cei mai de aprépe vecini ai nostri erau in periclu. Adesea ne mirámu apoi, cá nici ca individi nu ne bucurámu de stim'a, ce ne compete dupa positiunea, ce o ocupámu in societate. Dar de vomu fi drepti, vom trebui se recunóscemu, cá dóra mai in prim'a linia noi purtámu vin'a. Noi n'am desvoltatu si nu desvoltámu acelu spiritulu de asociare, care se recere se-lu desvoltámu, daca voim, ca poporulu nostru si biseric'a lui sè-se bucare de stim'a ce-i compete.

Biseric'a nóstra in form'a ei de astadi ne póte face mari servitiu, si ne póte castigá mari avantagie pentru viitorulu nostru. Un'a inse nu trebuie se o perdemu din vedere, cá ori ce aparatu constitutionalu numai atunci aduce fructele dorite, candu fiecare membru este petrusu de chiamarea si cerculu de activitate, ce i-lu norméza constitutiunea. Pana candu inse nu se intempla astfeliu, ba se streplanta pe cutare terenu pe cont'a causeru comune certe si nentielegeri vechi, pana atunci nici o institutiune fie ea ori cátu de liberala, nu póte aduce pentru poporu nici unu servitiu.

(Va armá).

Romanii din Turcia. *)

V. Romanii din Dobrogea.

Subscrisul mai sus am disu, cá eu la a. 1870. impinsu de o curiositate nationala, întreprinseu o caletorie prin partile Turciei europene, cele locuite de fórte multi romani, cu scopu de a cercetá pe acei frati conationalisti ai nostrii, ce locuescu in acelu imperiu, si cunoscendu-le numerulu, positiunea si starea in care se afla, se i potu face aratati fratiloru romani din partea stanga a Dunarii. Si in adeveru, cá zelulu meu fu încoronatu de mare succesu, cá am gasitu in Turci'a multi si buni romani,

Deci romanii din Turci'a dupa positiunea loru topografica se dividu in 2 parti:

a) In romanii din provinciile dunarene, Dobrogea si Bulgaria, séu vilaietulu Dunarei; si

b) In romanii situati in provinciile din interiorulu Turciei europene: Macedonia, Tesalia, Epirulu, Albania si Tracia

*) Pentru importantia lui continuam publicarea acestui tratatu, scrisu de Dlu Nifonu Balasiescu. Red.

séu Rumelia (Romania). Toti acestia impreuna din ambele parti ale Turciei sunt in numeru aprópe la 3 milióne.

VI. Romanii din Dobrogea si Bulgaria.

Cercetandu eu dar mai antaiu dupa trecerea-mi in Turci'a, pe romanii cei din partea drépta a Dunarei, de josu, in Dobrogea, aflai cá in acésta provincie mai multu romanésca, sunt 72 comune curatu romanesci, ér in Bulgaria, alesi in prejurulu Vidinului pana la marginea Serbiei 66 comune éra si curate romanesci, peste totu in acestu vilaietu alu Dunarei, de la Sulina, unde se vérsa Dunarea in marea Négra, in susu pe totu lungulu giganticultu riu, pana la marginea Serbiei, sunt 138 comune romanesci, pe cari mai la vale pe tóte le voiu specificá aretandu-le pe fie care cu numele seu in respectivulu districtu (Cazaa), si pe fie care cu numerulu familielor ce coprinde; satisfacendu prin acést'a credu indoial'a ce pune intr'acésta descoperire a mea D. A. Ivanov, carele citindu in numerile trecute articolulu meu „Romanii in Turcia“ esitu in 8 si 10 Iuliu a. c. intr'o epistola datata din 12 (24) Iuliu a. c. c. se plange cu mare parapon catra d. redactoru alu „Romaniei libere“ pentru primirea si aparerea unoru astu felu de articole in diarulu d-sale, ca si candu prin aretarea romanilor ce de nimenea din istoricii si etnografii cei sinceri si onesti n'au fostu pusi la indoiala, ei toti au marturisitu si pana astadi spunu, si adeverescu, cá in adeveru exista romani multi in Turcia, pe malulu dreptu alu Dunarii, in Dobrogea si in Bulgaria, apoi prin prejurulu Vidinului, pana la marginea Serbiei, pe care numai graniti'a Serbiei ii desparte de romanii cei multi, de fratii lor ce locuescu in Serbi'a precum si pe cei din cele 5 provincii din interiorulu Turciei europene, Macedonia, Tesalia, Epirulu, Albania jumetate, si Tracia cu Constantinopolu impreuna. Éta acum dorit'a epistola a d-lui Ivanov si cum se esprima d-nélui „Bucuresci 12 (24) Iuliu 1877. D-le redactoru alu diarului „Romania libera“!

„In stimabilulu d-v. diaru din 8 si 10 ale curenteii luni am cetitu 2 articole, scrise de d. Nifon Balasiescu, vechiu profesor de teologie si rectoru a mai multoru seminarii in Romania.

„D. profesor Balasiescu ne spune, cá impinsu de curiositate patriotica si nationala, la a. 1870 a trecut Dunarea pe la Galati, si a întreprinsu o caletorie prin tieniturile Turciei, cu scopu de a gasi pe acolo romani, de cari totu audiá cá sunt multi in Turcia.. si in urm'a acestei caletorii, zelulu d-sale a fost încoronatu cu mare succesu, descoperindu in Dobrogea si in Bulgaria, pe langa Vidinu, si in interiorulu Turciei europene, unu numeru de 3 milióne de romani, cari se perdu intre bulgari, grecii neliberi si albanesi.“

Si n'au fostu destule aceste aretate 3 milióne de romani; dar mai afla d-sa inca si alte 3 milióne de romani cari se perdu in Rusia, in Grecia libera, si in Serbia. „Apoi adaoga D. Ivanov“: Ne pare prea multu reu, cá d. profesor Balasiescu in descoperirile d-sale, nu ne face si óre care deslusiri istorice, de *causele emigratiunei acestoru romani perduti in Turcia (in Rusia, in Grecia libera si in Serbia)* precum si o statistica de numerulu satelor si de numerulu locuitoriloru romani in aceste sate, si in fia care satu cáti sunt ca ast-fel se póta fia care cu inlesnire se cerceteze si se recunósca daca disele d-lui profesor sunt esacte séu nu. Apoi d. Ivanov adaoga in sarcasmu: Cu tóte acestea, noi nu ne indoim cáti de pucinu, cá d-sa sciindu numerulu milióneloru de romani, perduti, se nu scie totu de o data si numerulu satelor, si numerulu locuitoriloru romani ale acestoru sate, in fie care cáti sunt, pe tóte acestea dandu-le d-lui la lumina, se póta face unu servitiu din cele mai însemnate si natiunei romane, si pentru ori ce istoricu, statisticu si omu de statu. O asia glorioasa fapta a d-lui profesor Balasiescu ar fi o mare fericire

si mandria pentru tratii romani, avend unu asia mare descoperitoriu, a romanilor risipiti, si asia dicendu perduti prin fieri straine.

VII. Comunele romane din Dobrogea.

Fiindu-cà d. A. Ivanov dorese a scî comunele romane din Dobrogea, si cu locuitorii romani dintr'ensele, ca se se incredintieze, daca disele d-lui prof. Balasiescu despre ele, sunt adeverate sêu nu, éca cà subscrisulu implinesce dorinti'a precum a d-lui A. Ivanov, asia si a altor'a, cari vor avea placerea a le scî, insirandu-le pe tôte in list'a urmatóre, dupa cum le-am fost aratatu prin raportu, mutesa rifului din Tulcea, Ismail Bei la anulu 1871, in calitatea de directoru alu scóleloru romane in Dobrogea in care me aflám atunci.

Lista de comunele romane din provinci'a Tulcea, in Dobrogea (Turcia),

I. Districtulu Tulcea.

1. Orasiulu Tulcea, resiedinti'a pasii, fam. rom. 450. 2. Nalbantu, satu mare, pucini bulgari. 3. Cataloiu, pucini nemti si pucini bulg. 4. Sabagia, satu mare, numai romani. 5. Hagi Gyolu, satu mare, pucini bulg. 6. Callica, satu de mijlocu, numai romani. 7. Sari Gyolu, satu bunu, numai mocani. 8. Sarnotu, satu micu numai romani. 9. Mahmudia, orasielu, romani, turci si bulgari. 10. Bestibeia, satu bunicelu. 11. Prislovu, pucini bulgari, ceialalti romani. 12. Letea noua, romani si pucini bulgari. 13. Cáslea, satu de mijlocu, de remani. 14. Somova, satu mare, pucini bulgari. 15. Parchesiu, satu mare, numai romani. 16. Frecatielu, satu bunicelu de romani.

II. Districtulu Isaaccea.

1. Isaaccea, capital'a district. 158. fam. romane. 2. Safirchioiu, 175 fam. rom. pucini bulg. 3. Medanchioiu, totu romani 18 familii. 4. Niculitiellu, 160 fam. numai rom. 5. Monastirea cu satu Taitia, 60 fam. rom. pucini cerchezi. 6. Monastirea Cocosiu, bogata, 44 calug, numai romani transilvani.

III. Districtulu Baba-dah.

1. Baba-dah, capital'a distr. 1000 fam. rom. 2. Pasa Cáslea, satu mare de rom. pucini bulg. 3. Visternea, satu mare, curatu romanu. 4. Zibillic, satu mare numai rom. 5. Satu nou, 148 fam. numai rom. 6. Anissatta, numai rom. 7. Zeverca turcésca, bulg. si rom. 8. Nalbautu, romani si bulgari pucini.

IV. Districtulu Megidia.

1. Megidia, capital'a district. 85 fam. rom. 2. Seimenii mari, satu romanu de 150 fam. 3. Seimenii mici, de 110 fam. rom. 4. Pohatzkóiu, romani 75 fam. 5. Cocarlenii, 68 fam rom. 6. Rassovata, satu mare de 300 familii romane.

V. Districtulu Hirsova.

1. Hirsova (Varosiu) capit. distr. 150 fam. rom. 2. Grópa Ciobanului 136 fam. rom. 3. Garliciu 120 fam. rom. 4. Daienii 306 fam. rom. 5. Ostrovu 88 fam. rom. 7. Topalu 220 fam. rom.

VI. Districtulu Macinului.

1. Macinulu capt. distr. 259 fam. rom. 2. Grecii 150 fam. rom. 3. Turcoia 120 fam. rom. 4. Fontana Nedelii, satu nou, 130 fam. rom. 5. Picinega 110 fam. rom. 6. Jijilla 95. fam. rom. 7. Arzaclau 90 fam. rom. 8. Pissica 86 fam. rom. 9. Garbanu 80 fam. rom. 10. Vacarenii 260 fam. rom. 11. Luncavitza 180 fam. rom. 12. Rachieriu 50 fam. rom.

B. Guvernulu Rusciucu.

VII. Districtulu Silistra.

1. Cetatea Silistra capit. distr. 230 fam. rom. 2. Vlach kióiu 85 fam. rom. 3. Alirmanu 120 fam. rom. 4. Cusgunu 78 fam. rom. 5. Caranlicu 56 fam. rom. 6. Beilicu 86 fam. rom. 7. Mirleanu 60 fam. rom. 8. Oltina 54 fam. rom. 9. Parachioiu 73 fam. rom. 10. Caslea 80 fam. rom. 11. Satu nou 150 fam. rom. 12. Cosluga 120 fam. rom. 13. Prajaia 126 fam. rom. 14. Bugiacu 95 fam. rom. 15. Ostrovu, satu mare, 3 preoti, 300 fam. rom. 16. Vaidomiru, popa Teod. Teodorescu, 130 fam. rom. 17. Turtucaia, 560 fam. rom. si 50 bulgare. 18. Rustchucu, 150 fam. rom.

1. Districtulu Tulcea, are comune 16; 2. Districtulu Isaaccea, are comune 6 3. Districtulu Baba-dah, are comune 8; 4. Districtulu Megidia are comune 6; 5. Districtulu Hirsova are comune 6; 6. Districtulu Macinu are comune 12; 7. Districtulu Silistra are comune 18. Peste totu..... 72 comune romane in Dobrogea.

Rusciuc 18 (30) Iuniu 1871.

Nifon Balasiescu,

Directore alu scóleloru romane in Turcia.

Regulamentulu

Fundatiunei stipendiarie testate de domnulu Dimitrie Petia din Caransebesiu.

§. 1. Originea fundatiúnei.

Domnulu negociatoriu Dimitrie Petia din Caransebesiu din amorea catra iubita sa natiune si biserica de care a fostu totudeuna adancu petrunsu, pentru eternisarea memoriei si numelui seu testédia la casu de mórte unu capitalu de 3000 fl. dicu trei mii fiorini v. a. spre formarea unui fordu de stipendia conferinde la studenti romani de religiunea greco-orientala nascuti in dieces'a Caransebesiului.

§. 2. Numirea fundatiunei.

Fundatiunea acést'a va portá pentru totudeuna numirea: „Fundatiunea in domnulu repausatului Dimitrie Petia“.

§. 3. Scopulu fundatiunei.

Scopulu fundatiunei presente este ajutorirea si spriginirea prin stipendia anuale oferinde la tenerii romani de religiunea greco-orientala din dieces'a Caransebesiului si fiindu-le clasificatiunea egala, cu preferintia a aceloru nascuti in orasiulu Caransebesiului, apoi acelor'a din fostulu regimentu confinariu romano-banaticu Nr. 13. — carii teneri fiindu deliginti, descepti talentati si cu buna portare morala, dar lipsiti de mijloce materiale, voru frecuentá cu succesu laudabilu institute de invetiamentu mai inalte precumu: gimnasia si scóle reale, academii publice si universitati.

§. 4. Administrarea fundatiunei si reprezentanti'a ei.

Administratiunea acestei fundatiuni se conerede Pré Santitului Domnu Episcopu, care va pastori din timpu in timpu dieces'a greco-orientala romana a Caransebesiului, avendu Pré Santia Sa Domnulu Episcopu sêu in casu de sedisvacantia sêu impedecare, vicariulu seu a trage in afacerile administratiunei acestei fundatiuni si la conferirea stipendialoru totudeuna cu votu decisivu pe avocatulu consistorialu si pre unu asesoriu alu senatului scolariu diecesanu, alesu dupa bun'a si intielépt'a sa judecata, apoi pe unu descedinte trupescu alu fundatoriului incátu acestu descedinte va fi de religiunea greco-orientala. Acesti patru membri formédia reprezentanti'a ei.

§. 5. Administrarea capitalului fundatiunii, fructificatiunea lui.

Capitalulu fundationalu de 3000 fl. v. a. dicu trei mii de fior. v. a. se va depune pre langa libelu spre fructificare in cass'a de pastrare din locu, pe câtu densa se va aflá destulu de secura pentru pastrarea capitalului si solvirea regulata a intereselor, séu se va elocá si la privati romani greco-orientali, cunoscuti de ómeni onesti si cu nume si creditu bunu, sub conditiuni favorabile inse absolutamente numai pre langa garantia ipotecara pupilara prin intabulatiuni in loculu primu pana la a treia parte a pretiului de estimatiune judecatorésca a realitatilor oferite si puse de ipoteka. Libelele cassei parsimoniale respective obligatiunile intabulate ale debitoriloru si alte documente se voru pastrá in cass'a de feru verthaimiana a diecesei Caransebesiului in una laditia separata si se voru manipulá respective se voru tiené in evidentia ca documente de catra senatulu epitropescu, fara de a avé dreptu acest'a a ingerá in administratiunea fundatiunii séu a se atinge de capitalu.

§. 6.

Din interesele capitalului fundationalu de 3000 fl. se voru detrage in totu anulu 50% (cincidieci la suta) si acestea se voru elocá de nou dupa prescriisui paragrafulu premergatoriu 5 in cass'a de pastrare séu la privati spre fructificare pana atunci, pana candu aceste interese capitalisate, crescandu póte si prin oferte maritimóse ale altoru crestini binesimtori, voru ajunge éراسي sum'a de 3000 fl. din care apoi se va formá éراسي unu capitalu fundationalu pentru conferirea de noue stipendia la teneri studenti inzestrati cu calificatiunile prescise in §. 3.

§. 7.

Din interesele ambeloru capitale fundationale de câte 3000 fl. v. a. se voru detrage acumu pe totu anulu 30% (treidieci la suta) si se voru manipulá mai departe dupa prescriisui §-lui premergatoriu 6 ca capitalu pana atuncea, pana candu si aceste interese capitalisate se voru suí si voru cresce la sum'a de 4000 fl. v. a.

§. 8.

Indata-ce in calea capitalisarei indicate mai susu, capitalulu fundationalu se va fi suitu la sum'a de 10,000 fl. v. a. tóte interesele anuale ale acestui capitalu fundationalu fara de a se formá mai vr'unu fondu de reserva se voru folosi peste totu la conferirea de stipendia.

§. 9. Marimea si numerulu stipendialoru anuale.

Marimea si numerulu stipendialoru anuale se voru fipsá din timpu in timpu dupa necesitatile ce se voru aretá, de catra representanti'a fundatiunii instituite in §. 4. alu acestui regulamentu si cu stricta privire la interesele capitalului, ce i voru stá la dispetiune fara de a se atinge de capitalu intre marginele reguleloru puse pentru capitalisare respective pentru crescerea fundatiunii primitive de 3000 fl. la 10,000 fl. v. a.

§. 10.

De aceea onoratu senatu epitropescu, carele este rogatu a tiené in evidentia ratiociniulu alu acestei fundatiuni si cu carele prin urmare representanti'a fundatiunii va comunicá decisiunile si dispetiunile sale, precum si tóte documentele despre veniturile si spelele fundatiunii, — fora de a avé acestu senatu epitropescu a se amestecá in afacerile puru administrative ale fundatiunii, — pe bas'a documenteloru comunicate, va subserne in 1. Augustu a fiacarui anu unu conspectu acuratu si detaiatu despre starea fundatiunii Pré Santiei Sale Dlui Episcopu care va pastori din

timpu in timpu dieces'a Caransebesiului, pre care conspectu Pré Santi'a Sa 'lu va comunicá cu ceialalti membri ai representantiei, publicandu-lu in unulu din diariiele nóstre romane din patria.

§. 11. Eserierea concurselor, recerintiele spre a poté fi partasiu de stipendia, si conferirea stipendialoru.

Fiinducá la stipendiale oferinde din acésta fundatiune potu concurge numai acei tineri studinti, carii dupa determinatiunea §-lui 3. suntu de nationalitate romana si de religiunea greco-orientala apoi nascuti in dieces'a greco-orientala romana a Caransebesiului si pre langa aceste conditiuni neomisivere voru dovedí progresu eminentu in studia, aplecare si talentu catra sciintia, diligintia laudabila si portare morala nepatata, in fine lips'a de mijlóce materiale pentru continuarea si finirea studialoru, si fiindu-cá dintre tenerii recurrenti, avendu dealtmintrelea insusiri si calificatiune egala, in intielesulu §-lui 3. voru fi preferiti cei nascuti in orasiulu Caransebesiului, apoi cei nascuti in teritoriulu fostulu regimentu confinariu romano-banaticu Nr. 13, asia representanti'a fundatiunii prin Pré Santi'a Sa Domnulu Episcopu diecesanu alu Caransebesiului séu la casu de sedisvacantia, — vicariulu lui va escrie concursu cu terminu preclusivu in foile publice romane pentru conferirea stipendialoru inca cu un'a luna inainte de inceperea anului scolariu viitoriu publicandu, ca tenerii studenti doritori de a se face partasi de unu atare stipendiu au se conpróbe prin acte si atestate scolare autentice conditiunile sususpecificate, prin urmare doritorii, de a concurge suntu indatorati a alaturá la petitiunile loru recursuale, documente fide demue, cá suntu romani de religiunea greco orientala apartienatori de dieces'a Caransebesiului, cá suntu lipsiti de mijlócele materiale recerute pentru continuarea séu finirea studialoru, precumu si a produce atestatele originale scolare despre progresulu si portarea lui morala din anii scolari trecuti.

§. 12.

Petitiunile recursuale sosite dupa espirarea terminulu preclusivu pusu in concursu se voru acceptá numai in casuri de niscari imprejurari, ce voru meritá consideratiune extraordinaria.

§. 13.

Dupa espirarea terminulu pusu in concursu si in curgerea petitiuneloru recursuale in numeru suficiente, Pré Santi'a Sa Domnulu Episcopu alu diecesei Caransebesiului séu in casu de sedisvacantia vicariulu seu convóca pre ceialalti membri ai representantiei fundatiunii pe una diua anumita la siedintia ordinaria, si densii esaminandu impreuna petitiunile recursuale incurse cu stricta observare a conditiuneloru stabilite in regulamentulu presentu si concursu, decudu cu majoritate de voturi asupra conferirii stipendialoru precumu si asupra celoralalte afaceri administrative ale fundatiunii, cercetandu totu cu acésta ocaasiunu starea activa si pasiva a fundatiunii si convingandu-se cu deamaruntulu, daca capitalulu fundatiunii este elocatu cu deplina securantia séu nu, in care ultimu casu, representanti'a va dispune fara cea mai mica amanare cele ce se va aflá de corespundiatore pentru deplin'a asicurare a capitalulu fundationalu.

§. 14.

Daca in vre unu anu nu se va poté conferi stipendii din caus'a lipsei de recurrenti calificati, sum'a de bani destinata mai nainte pentru stipendii se va adauge la capitalulu fundationalu. Asemenea avendu a se conferi stipendiiile totudeuna in sume rotunde, frangerile remase din interese se voru adaoge la capitalulu fundationalu.

§. 15.

Tinerul student, caruia i s'a acordat stipendiul, sum'a de bani asemnata o va percepiá in dóua rate anticipative, din jumătate in jumătate de anu pre langa cuitantia vidimata de catra Présantitulu Domnu Episcopu diecesanu alu Caransebesiului séu vicariulu seu, din cass'a diecesana pre langa refundare din interesele fundatiunei la timpulul seu.

§. 16.

Fiacare stipendistul alu fundatiunei este indatorat a substerne cu finea fiacarui jumătate de anu scolaru atestatul scolaru, respective clasificatiunea sa séu certificatul despre colloquiul Pré Santiei Sale Domnului Episcopu diecesanu respective vicariului seu spre alu comunicá la timpulul seu cu ceialalti membrii ai reprezentantiei fundatiunei.

§. 17.

Daca repesentantii fundatiunei se convingu séu din atestatele scolare produse ale stipendistului despre neglijint'a lui, séu si pre alta cale despre aceea, cá nu mai merita a se bucurá si mai departe de stipendiulu avutu, acestu din urma i se detrage indata si pentru conferirea lui la altu tineru mai demnu se va escrie de nou concursu.

§. 18.

Fundatiunea acést'a se declara intre marginile regulamentului presintu si a testamentului fundatoriului, d. d. Caransebesiu 20. Maiu 1876 de proprietate nealienabile a diecesei gr. or. rom. a Caransebesiului si asia suprem'a controla asupra acestei fundatiuni compete numai acelei corporatiuni bisericesci, care va representá dupa timpuri in intielesulu canóneloru biseicesci si legiloru patriei acésta diecesa romana gr. orient. alu caria succesoriu de dreptu va fi pentru tóte timpurile si succesele in proprietatea neatacabile si nealienabile a acestei fundatiune.

Binecuventarea Domnului reverse-se cu Darulu seu celu nemarginitu asupra acestei fundatiuni, aminu.

Caransebesiu in 20. Maiu 1876.

~~~~~  
Dimitrie Petia m. p.

La rogarea Domnului fundatoriu Dimitrie Petia negutiatoriu Caransebesiu, fiindu si densulu de fatia cu mintea intréga si senatósá si liberu de tóta influint'a, subscrisii infatiasindu-se toti deodata in cas'a Domniei Sale, s'a cetitu acestu regulamentu in presentia Domniei Sale si si a nóstra si dupa cetire ne a spusu chiaru si respicatu cá regulamentulu presentu in tóte punctele lui este compusu intocma dupa esplicatiunile si indigitatiunile date de Domnia Sa si cá este voint'a si dorint'a Domniei Sale tare si nestramutata ca fundatiunea sa presenta de 3000 fl. se se administreze dupa principiale si regulele sustabile. In fine declaramu cá Domnulu Dimitrie Petia a scrisu in presentia nóstra cu man'a sa propria acestu regulamentu.

Caransebesiu in 20. Maiu 1876. Ioanu Posta m. p. martoru, Constantin Ostoia m. p. martoru, Löbl Deutsch m. p. ais zeuge, Ioanu Bartolomeiu m. p. ca martore.

~~~~~  
Sum'a de 3000 fl. scriemu trei mii fior. v. a. s'a primitu dela Domnulu erede universalu Ioanu Petia si s'a depusu in cass'a diecesana in presentia subscrisiloru la diu'a subinsemnata.

Caransebesiu in $\frac{21 \text{ Decem. } 1876.}{2 \text{ Ianuar } 1877.}$ Ioanu Popasu m. p. Episcopu, Pavelu Dimitrieviciu m. p. control. diec. Ilie Móca m. p. manipulantu la cassa.

~~~~~  
Estrasu din protocolulu siedintiei a II-a a sinodului ordinariu alu diecesei Caransebesiului ténutu din  $\frac{3}{15}$ . pana la  $\frac{9}{21}$ . Apriliu 1877 sub presiedint'a Présantiei Sale Dlui

Episcopu Ioanu Popasu. Nr. 80 Relativu la raportulu consistoriului despre fundatiunea stipendiaria romana gr. or. de 3000 fl. infintiata de fericitul in Domnulu Dimitriu Petia fostu negutiatoriu in Caransebesiu, comisiunea scolaru propune si sinodulu ea la placuta cunoscentia infintiarea acestei fundatiuni. Totudeodata se primesce propunerea comisiunei ca fundatiunea se se administreze dupa principiele si regulele statorite in regulamentul fundatiunei, éra fatia de donatoriu se se esprime pietós'a multiumita din partea sinodului prin sculare, ceea ce se si face. Pentru conformitatea estrasului: Ioanu Bartolomeiu m. p. notariulu sinodului.

Pentru conformitatea acestei copie cu originalulu:

*Ioanu Bartolomeiu, m. p.*  
secretariu consistorialu.

## D i v e r s e.

\* \* **Bibliografia.** Tabliti'a metodica cu cartea de esplicatiuni de par. I. Ionescu, aprobata de ministeriulu culteloru si a instructiunei publice din Romania, se afla de vendiare la autorele, cu pretiulu 80 bani esemplarulu (séu 32 cr. v. a.) scol'a domna Balasia, in Bucuresci.

□ **Unu Te Deum.** Dilele trecute se ténu unu Te Deum pe platoulu de langa positiunile ocupate de divisiunea a dou'a romana pentru luarea Rahovei. Dupa seversirea ceremoniei Maria Sa, domnitoriulu a binevoitu a adresá trupeloru ce erau de facia urmatórele cuvinte: „Viteji'a armatei romane a avutu o noua isbanda de o insemnata importanta. Luarea Rahovei va fi inserisa cu litere de auru in analele nóstre alaturi cu luarea redutei Griviti'a. Dea D-dieu, ca si prin alte fapte strelucite bravur'a osteniloru romani se remana nestérsa. Ati versatu sangele vostru pentru independint'a scumpei nóstre tieri. Ca amintirea implinirii santei vóstre detorii voiu infientiá o medalia, pre carea va fi scrisu: „Aparatorii Independintiei Romaniei.“ Urári entusiaste si salvele baterieloru de pe tóta lini'a au respunsu la cuvintele Mariei sale, domnitoriului.

„**Opiniunea publica** in Angli'a se aréta fórté iritata. Diariulu „Times“ observa facia de acésta situatiune urmatórele: „Turciloru le vine greu se intieléga, cá Europ'a privece indiferenta la positiunea, ce o ia Russia facia de imperiulu turcescu. Turcii se vedu desavuati si nelinisciti, in timpu ce medilócele de a se ajutorá sunt in manile loru. Ei se potu impacá acum, mai nainte de a se sgduí din temelia edificiuulu loru politicu. Este usioru a nutri simpathia pentru nesce barbati, cari celu pucinu se lupta bine; inse a le dá vre unu ajutoriu, acést'a ei insisi si o-au facutu imposibilu prin economi'a loru cea rea si prin situatiunea politica a Europei. Unele din cele mai bune calitáti ale Turciloru se paru, cá au numai acea mentiune de a-i face necapacitaveri. Daca Turcii aru fi victoriosi in resbelulu actualu, atunci indestulirea intereseloru proprii si despreciulu natiuniloru crestine ar deveni unu periclu in forma positiva pentru Europa“. Totu „Times“ sfatuesce pe turci se nu asculte de sfaturile resbelnice ale acelei minoritáti din Anglia, carea ii-mana la peire, apelandu la ambitiunea si mandri'a loru.

— **O depesia** din Bucuresci de datulu 29 nov. c. n. anuncia, cá Tiarulu Russiei a datu pe seam'a fiecarei companii atátu de pedestri câtu si de cavaleria din armat'a romana, precum si fie carei baterii câte doue ordine ale santului Georgiu. O alta depesia anuncia, cá pe teritoriulu Bulgariiei ocupatu de armat'a romana se va introduce administratiune civila romanésca. Pe teritoriulu Nicopolei si alu Rahovei s'a si introdusu administratiune romanésca. Comisarii de administratiune se voru denumi in curendu.

\* **O revista militara.** Dilele trecute ténu inspectiune Tiarulu Russiei preste trupele comandate de generalulu Gurco. Cu acésta ocaziune tiarulu serutá de trei ori pre

Gurco, si i dete sabi'a de bravura infrumsetiata cu diamante, rostindu catra densulu cuvintele: „nu voiu uitá de tine si de ai tei.“ Inainte de a se incepe revist'a militara, se tienú servitiu divin, ér intre oficierii si soldatii raniti distribuí bani si diferite medalie.

„**Bóla de vite orientala** graséza in comitatele: Brasiovu, Fagarasiu, Trei Scaune si Torontalu. In comitatulu Brasiovului s'au prepaditu din 3 nov. pana in 18 nov. 73 de capete, in Fagarasiu din 15—22 nov. 11, ér in Trei scaune din 16—21 nov. 97.

— **Mesagiulu domnescu**, cu care se deschisera corpurile legiuitórie de presiedintele cabinetului in 15<sup>5</sup>/<sub>27</sub> nov. c. v. suna in urmatoriulu modu: „Domniloru Senatori, Domniloru Deputati! In faci'a resbelului, ce ne a facutu Inalt'a Pórtá, Dvóstra in sesiunea din Aprilie, ati declaratú rupte legamintele nóstre cu imperiulu Otomanu, ati rostitú susu si tare, cá de acum inainte tiér'a nóstra este de sine statatóre! Independinti'a Romaniei proclamata de Dvóstra, soldatii nostri au afirmat'o pe campulu de bataia din Bulgari'a. Luptele sangeróse dela Plevna facusera din acestu punctu chei'a operatiunilor militare dela Dunare, acolo erá stramutata si lini'a nóstra de aperse! acolo la loculu de periclu instinctulu de conservare ne impunea datorintia, ca se alergamu! si dar in capulu junei nóstre armate am trecutú Dunarea. Cum ostririle romane si-au facutu datori'a pe campulu de bataia, o scie tiér'a, o spunu vitejii si puternicii nostri aliati, o recunoscú insusi dusmanii nostri! Soldatii nostri n'au desmintitu nobilulu sange, ce curge in vinele lor. Ei prin vitejii'a lor au imbogatitu analele nóstre militari, inscriindu pe paginile acestor'a numele lupteloru dela Rahov'a si dela Griviti'a alaturea cu numele glorióseloru batalii dela Racov'a si dela Calugareni! Noi amú avutu multe si scumpe pierderi. Eroii, cari cu sangele lor au datú botezulu drapeleloru romane, carii cu viéti'a lor au asiguratu viéti'a Romaniei, lasa unu nume neuitatu in inimile nóstre, unu nume scrisu cu litere nesterse in istori'a renascerii nóstre nationale! Este de datori'a Corpuriloru Legiuitóre de a se ocupá cu facerea unei anume legi, carea se asigureze sórtea veduveloru si a orfaniloru acelor'a, carii s'au luptatu si au muritu pentru tiér'a lor! Sum siguru cá Dvóstra veti pune onórea Dvóstra, veti pune inim'a Dvóstre pentru a votá fara intardiare o lege demna de Dvóstra, demna de acei, ce au caditu vitejesce! Lupt'a cu armatele Otomane nu este inca precurmata. Succesele trecute reclama succese viitóre. Acést'a insusi ne aréta, cá Domnu, oficieri si soldati, trebuie se stámu inca pe campulu de onóre. Numai acésta imperiósá datoria M'a impededatu de a implini o alta datoria scumpa pentru mine, aceea de a Me afá in mediloculu Dvóstra, aceea de a ve adresá din viu graiu salutarea de buna venire la inceputulu activitáti Dvóstra legislative. Plevn'a caditu; se speramu cu totii, cá din ruinile ei va resarí multu iubit'a pace; se avemu credintia, cá totu din aceste sangeróse ruini se va realtiá si „Independinti'a Romaniei recunoscuta de intréga Europa.“ Da, Dioru; multiamita patrioticeloru Dvóstra voturi, multiemita vitejiei soldatiloru nostri si a sangelui versatu pentru o nobil'a cauza, am firma convictiune, si o aveti si Dvóstra cá marile puteri garante sunt astadi deplinu incredintiate, cá Romani'a are vitalitate, cá Natiunea nóstra are nu numai conseiinti'a misiunei sale la Dunarea de josu, dar si perseveranti'a pentru a o implini si barbati'a pentru a o aperse á arm'a in mana. Timpulu tutelei streine, timpulu vasalitatié a trecutú dara, si Romani'a este si va scí a fi o tiér'a libera, o tiéra de sine statóre. Pana la întórcerea mea in tiéra in mediloculu Dvóstra, ministrii Me voru supune matureloru si patrioticeloru Dvóstra chip-suiri deosebite proiecte de legi cerute de trebuintiele tieréi in generalu, de trebuintiele armatei in specialu. Sum patrúnsu de firm'a credintia, cá in mediloculu graveloru si

solemneloru impregiurári, in care ne aflámu, Dvóstra veti scí a ve tiené la inaltimea misiunei, ce v'a incredintiatu Natiunea, veti scí a ve aretá ceea ce pururea in momentele mari ale istoriei nóstre au fostu parintii Dvóstra, veti fi Romani, stransu uniti intrunu singuru gandu intr'o singura vointia: „binele, independenti'a si marirea iubitei nóstre Patrii. Si dara, de pe campulu de lupta, ve trimitu Domnia Mea salutare si urare; Ddieu se binecuventeze patrioticele si lunatele Dvóstra lucrári legislative!“ Carolu.

## Concursu.

1—3.

Concursu se escrie pentru ocuparea postulu de invetiatori in comun'a **Socolariu**, dieces'a Caransebesiului, protopresbiteratulu Bisericei-Albe, pana la **18-lea Decemvre** a. c. st. v. in care di se va tienea si alegerea.

Emolumintele suntú urmatórele: a) salariu in bani gata anualminte 300 fl. V. A. b) 10 orgii de lemne din care are a-se incaldí si scól'a, c) 2 jugere de livada, d) 3 gradina de legumi si c) cuartiru liberu.

Doritorii de a recurge la acésta statiune invetiatoresca au se-si instruedie recursele conformu stat. org. bis. adre-sande comitetulu parochialu din Socolariu, si trimitiende inspectorulu scolariu Iosifu Popoviciu in Jamu, pana la diu'a de alegere.

Recurentii au se se presente in persóna in veri o dum-nica séu serbatóre pana la diu'a de alegere spre a-si aratá desteritatea in cantari si tipicu.

Socolari 9 Noembre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Iosifu Popoviciu**, protopopu.

1—3.

Conformu Ord. Ven. Consistoriu din 5 Noemvre a. c. Nr. 2588. se deschide concursu pentru deplinirea parochiei din **Petirsu** protop. Lipovii, cu terminulu de alegere pe **6 Decemvre st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: un'a sesiune pamentu aratoriu si fenatiu, intravilanu, biru parochialu dela 77 case cáte una mesura de cucurudiu, stoele usuate.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si tramite recursele instruate in intielesulu statutulu organicu, si adre-sate comitetulu parochialu, d. protopopu Ioanu Tieranu la Lipova, avendu recurentii a se presentá nainte de alegere in vre-o dumineca, séu serbatóre la s. Biserica, spre a-si aretá desteritatea in cantari, si tipicu.

Petirsu 9. Noemvre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Ioanu Tieranu**, protopopu.

2—3.

Nepresentanduse recurenti in 4 octobre a. c. pentru ocuparea parochiei din comuna **Chechesiu** se deschide concursu adóua óra pana la **4. Decembre a. c.** in carea di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: birulu dela 110 case cáte una mesura cucuruzu, 1 sesiune pamentu de aratu si fenatiu, si stol'a indatinata.

Doritorii de a ocupá parochi'a sunt avisati a se presentá in vreo dumineca nainte de alegere, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Recursurile adresate catra comuna sunt a se asterne Redis. d. protopresbiteru la Lipov'a.

Chechesiu, 6 novembre 1877.

Comitetulu parochialu.

In scierea mea **Ioanu Tieranu**, protop.

Redactoriu respundietorin: **Vincétiu Mangra.**